

JAUNĀIS CEĻS

AGROFIRMAS «SARKANAIS OKTOBRIS» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS, KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

PANORĀMA

Cīrulis sveicina sējējus

Aizvien augstāk ceļas nenogurdināmais cīrulis, un aizvien tālāk pa apkārtni lejas viņa dziesma. Ilgi tā plivinās pāri laukam, uz kura gluži kā audēju veiklu roku vadītas atspoles šurpu un turpu slīd sējmašīnas, atstājot gredi saustu audeklu — svaigi melnas vadziņas ar graudiem tajās. Kad, apreibis no augstuma, no savas pārgalvīgās dziesmas un pavasara maigā siluma, cīrulis kā akmens nokrīt zemē, savu lauku vairs nepazīst. Tas kļuvis jaunāks, un drūva kā jauna māmuļa savā klēpī uzņēmusi sēklu, gaida savu pirmdzimto — graudu zaļos asņus. Laik desmitus, simtus un tūkstošus gadu zemnieks koptu savu lauku un tajā sētu graudus, tas vienmēr būs jauns. Par to tad arī dzied cīrulis debesu zilgmē. No neredzamiem augstumiem no rīta un līdz vakaram viņš tā sveicina sējējus. Daudzas dienas tā pamudinājis tos, kas strādāja uz lauka, un nu sēja levirzījies

finiša taisnē. Vēl atlikušas dažas «astītes» rušināmkultūru un līnu laukos. Pirmie apsētie lauki jau spēcīgi sadīguši, iepriecina mehānizatorus. Tur tagad cīruli var dzīvot pēc saviem ieskatiem un dziedāt par sējas karstajām dienām.

Mūsu agrofirmas saimniecībā šogad parādījušies vairāki «ie-nācēji» — jaunas šķirnes, dažas kādreiz aizmirstās un atjaunotās vécās. Kas tās ir?

Lopbarības pupas 'Erfordija', kas būs laba barība cūkām un kas pēdējos gados nav tikušas audzētas. Starp jaunumiem ir arī mieži 'Linga', kuriem atvēlēti 17 hektāri, Lopbarības bites 'Kovra', viensēklas diploids augs, kura sējai un novākšanai var pielietot labi zināmas cukurbiešu tehnoloģijas, dod līdzenus sakņaugus, gludus un konusveidīgus, kuru virszemes daļa ir balta krāsā, bet tā, kura atrodas zemē, — zaļgani balta. Izsējas norma, rēķinot uz hektāru, nav liela — 10 — 12 kilogrami, bet selekcionāri sola, ka raža būs pa 500 — 800 centneriem sakņu un 300 centneriem lapu.

Atgriežas arī bastardābolīns. Šķirnei 'Priekulu tetraploīdais' atvēlēti trīs hektāri.

Cīruli debesīs slayina sauli un pavasari, bet mehānizatori sāk jaunu darba ciklu — sējumu kopšanu.

Stingrāk, kritiskāk

13. aprīlī kolhozagrofirmā «Sarkanais Oktobris» Valsts agrorūpnieciskās komitejas un Latgales valsts ciltsliešu un mākslīgās apsēkšanas stacijas speciālistu komisija veica ikgadējo šķirnes liellopu audzētavas atestāciju.

Šķirnes liellopu audzētavu vērtēšanu izdara pēc izstrādāta un apstiprināta nolikuma par daudziem saimniecības lopkopībā sasniegtajiem rādītājiem — tādiem kā govju produktivitāte, ganāmpulka atražošanas, pirmieņu izaudzēšana un izmantošana, bulļu māšu skaits un kvalitāte, šķirnes jaunlopu realizācija, veterinārā darbs, lopbarības sagāde un dzīvnieku ēdināšana, sanitārais stāvoklis fermās un to apkārtnē, lopbarības glabāšana, zootehniskā uzskaitē, lopkopēju kadri un citi rādītāji.

Par pamatrādītājiem šķirnes liellopu audzētava «Sarkanais Oktobris» ieguva 86,5 punktus.

Papildus punktus var saņemt par augstāzīgām govīm, ievērojot gan pēdējās laktācijas, gan muža ražību, par elites kategorijas pirmieņiem, pārdotajiem bulļiem no elites kategorijas bulļu mātēm un citiem rādītājiem, par

ko papildus tika pišķēstīti 189 punkti.

Vērtēšanas nolikums paredz arī atskaitāmos punktus par dažādiem trūkumiem šķirnes liel-

lopu audzētavas darbā, bet no mūsu agrofirmas rādītājiem punkti nebija jāatskaita, tāpēc atestācijas galavērtējumā tika iegūti 275,5 punkti.

Mūsu republikā pavisam ir tikai trīs melnraibo šķirņu liellopu audzētavas — Jaunpils lopkopības izmēģinājumu stacija, kolhozagrofirma «Tērvete» un mūsējā. Abās pārējās liellopu šķirnes audzētavas ir tikai melnraibo ganāmpulki, bet pie mums vairāk nekā trešdaļa — Latvijas brūnās govīs, kuru produktivitāte zemāka nekā melnraibajām. Tā kā šķirnes liellopu audzētavas atestācijas vērtējumu izdara pēc melnraibo šķirņu prasībām, tad tas daļēji neļāva mūsu audzētavai sasniegt maksimāli iespējamo punktu skaitu, ko varētu iegūt, vērtējot tikai melnraibās šķirnes ganāmpulku.

Šķirnes izkopšanā mūsu saimniecībā ieguldīts liels darbs, par ko liecina fakts, ka no maksimāli iespējamo punktu skaita visi iegūti par govju produktivitāti, pirmieņu izaudzēšanu, bulļu māšu skaitu un kvalitāti, par pareizu augstāzīgo govju ēdināšanu, zootehnisko uzskaiti un citiem rādītājiem.

Liešu atzīnību peina visi lopkopībā strādājošie darbinieki — kā mehānizētās slaukšanas mašīnāres, kas daudz pūļu velta augstāzīga ganāmpulka izveidošanā, tā arī lopkopības speciālisti. Daudz darba, zināšanu un neatlaidības ieguldījusi Jelena Korotkova, gan strādādama par ciltsliešu zootehniķi lielfermā «Progress», gan tagad veicot galvenās zootehniķes pienākumus.

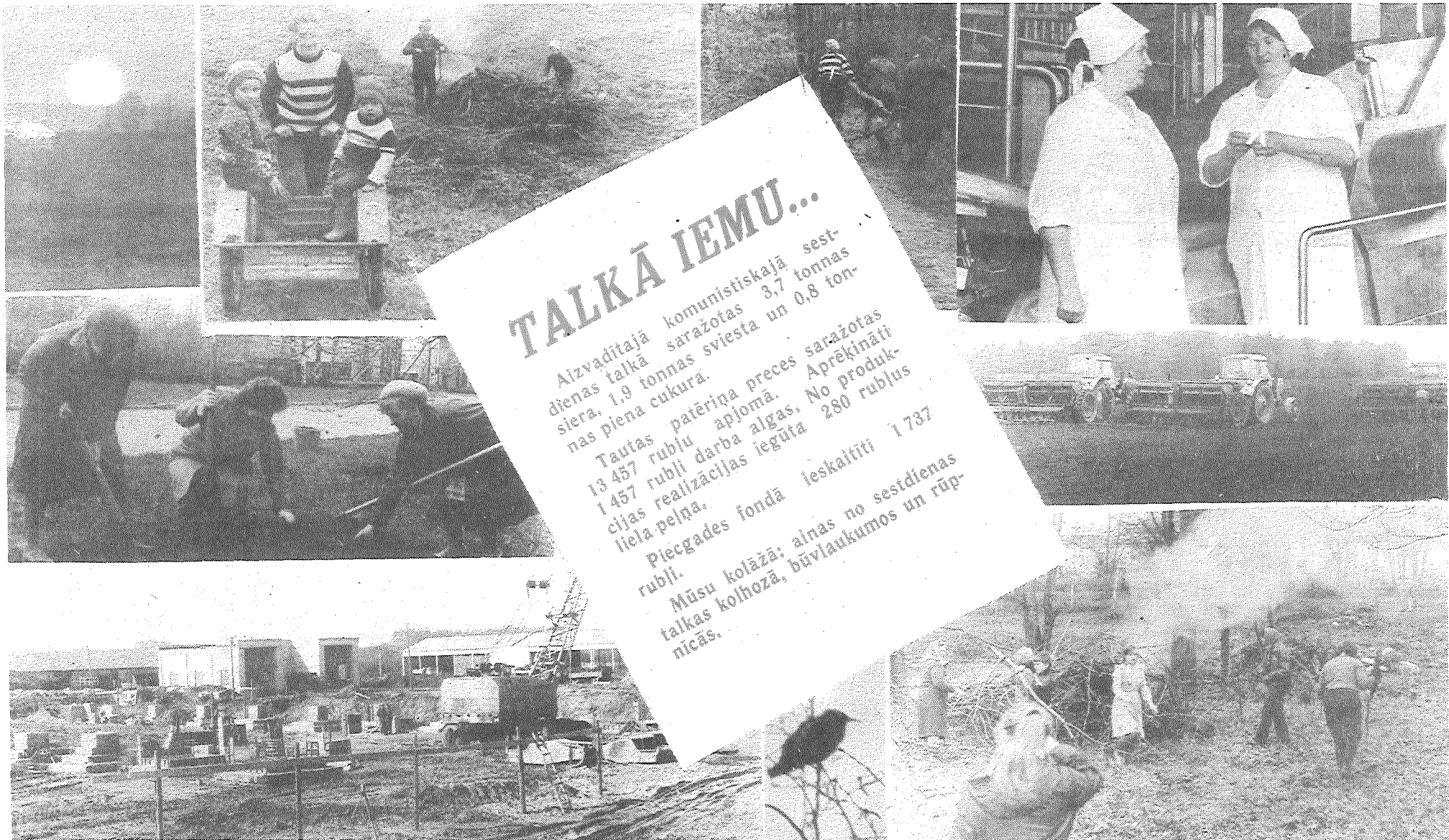
Loti patīkami, ka Latvijā visaugstāko vidējo izslaukumu no govīs ieguvusi mūsu Antoņina Loginova. Arī republikā visaugstāzīgākā govī Vāle ar 11 465 kg izslaukumu, tauku procentu 3,67 un 420,3 kg piena tauku saturu ir mūsu agrofirmas lielfermā «Progress» Marijas Lazarevas grupā.

Paveikts daudz. Tomēr nevar teikt, ka sasniegta virsotne. Darāmā vēl ne mazums. Jāpiestrādā pie govju ražojošā mūža pagarināšanas, jo 2,5, 2,6 vai 2,7 laktācijas, kā tas ir pēdējos gados, ir pārieju maz. Pagaidām vēl neapmierina arī ganāmpulka atražošanu, jo iegūts maz teļu (no 100 govīm 83, bet vēlams vismaz 90 teļu). Vajadzētu sasniegt labāku teļu attīstību, gādāt vairāk teicamas kvalitātes lopbarības.

Šķirnes liellopu audzētavu atestācija liek stingrāk un kritiskāk ieskatīties darba pozitīvajos un negatīvajos rādītājos, lai turpmāk to pilnveidotu.

V. RUTKOVSKA.

pirmrindas pieredzes vadošā speciāliste

TALKĀ IEMU...

Aizvadītajā komunistiskajā sestdienas talkā sarāzotas 3,7 tonnas siera, 1,9 tonnas sviesta un 0,8 tonnas piena cukura.

Tautas patēriņa preces sarāzotas 13 457 rubļu apjomā. Apreķināti 1 457 rubļi darba algas. No produkcijas realizācijas iegūta 280 rubļus liela peļņa.

Piecgādes fondā ieskaitīti 1 737 rubļi. Mūsu kolozā: ainas no sestdienas talkas kolhozā, būvlaukumos un rūpniecībā.

STRĀDNIEKI — SAVIEM SVETKIEM

VINI IR JAUNIE

ANTONS KOKOJS

VLADIMIRS LEVI

AUSMA PORMALE

LABĀK BŪTU VISIEM

MĀJAS UZ SALAS

KĀD PUMPURI IR VALĀ

Strādnieki — saviem svētkiem

Siera rūpnīca

Siera rūpnīcas kolektīvam šī gada pirmie četri mēneši bija visai saspringta darba cēliens. Lieta tāda, ka no izejvielu piegādātājiem gan mūsu rajonā, gan aiz tā robežām atveda par 3 520 tonnām piena mazāk nekā šajā pašā laikā iepriekšējā gadā.

Siera saražotas 1 484 tonnas, četru mēnešu plāns izpildīts 104,5 procentu apjomā. Tas ir galvenais uzņēmuma produkcijas veids, tādēļ tā izlaidei tad arī vispirms tika veiti-

ta uzmanība. Totiēs līdz tam, lai varētu izpildīt sviesta ražošanas plānu, pietrūka 3,8 procentu, šī produkta izgatavotas 404 tonnas, bet vajadzēja vismaz 420 tonnas. Labāks stāvoklis ir piena cukura ražošanā, tā izgatavots vairāk par 280 tonnām, plāns pārsniegts par 2,2 procentiem.

Cerēsim, ka piena sagāde sāks uzlaboties un līdz ar to rūpnīcas kolektīvs varēs drošāk pildīt savus uzdevumus.

Linu fabrika

Analogos apstākļos nākas strādāt arī linu fabrikai, kuras darba rezultāti atkarīgi no tā, cik daudz un kādas kvalitātes izejvielas saņemtas no saimniecībām. Sprīdē darba, izgatavojot 377 tonnas šķiedras, uzņēmuma kolektīvs savu uzdevumu šī gada četriem mēnešiem pārsniedzis par 8,6 procentiem. Tajā skaitā svarīgākā produkcijas veida — garās šķiedras — izgatavotas 95 tonnas, kas ir par 1,1 procentu vairāk, nekā bija ie-

plānots. Ja pērnā rudenī saražotie stiebrīņi un salmiņi būtu labākas kvalitātes, to būtu vairāk, šie uzņēmuma darba rādītāji būtu augstāki.

Sacensībā, kas šeit organizēta starp malnām un ceļiem, vadībā ir 1. maiņa, ko vada Boriss Steinbergs. Kolektīvs saražojis 125 tonnas šķiedras, plānu pārsniedzis par 8 procentiem, tajā skaitā garās šķiedras izlaistas 32,2 tonnas, plāns pārsniegts par 1,9 procentiem.

Cietes rūpnīca

Kartupeļu sagādei un cietes ražošanai, kuras vārdā nosaukts uzņēmums, ir sezonas raksturs. Taču kolektīvs pastāvīgi nodarbināts ar citu veidu produkcijas ražošanu, varbūt, ka attiecīgi vajadzētu ieskaņot arī rūpnīcas nosaukumu.

Straujos tempos sokas konfekšu «Gotiņa» izgatavošana, šajā produkcijas veidā strādnieki jau tuvojas pusgada robežlīnijām. Saražots vairāk par 85 tonnām sveramo konfekšu un 20 tonnām iesaiņoto 200

gramus smagās kārbīnās. Saražotas arī 17 tonnas šerbeta, un trīs tonnas jauna produkcijas veida — piena irisu. Tātad, kopīgais ražotās saldās produkcijas apjoms ir ap 125 tonnām.

Darbs vedas ceļā, kur top ražoti skraukšķošie čipsi. Šogad četros mēnešos sveramo čipsu izgatavota 41 tonna, iepakoto kārbās — sešas tonnas. Apgūts arī jauns produkcijas veids — čipsi ar sīpoliem, to saražotas trīs tonnas.

ATTELOS:

— piena pienemšanas laboratorijas darbinieces Mira Vaiode, Svetlana Stabulniece un Dzintra Semjonova, darbs viņām iet no rokās, pietiek pieredzes un veiklības, kolektīvā lemtājušas cietu;
— šis ir Borisa Steinberga māiņas «ģimenes portrets», Draudzīgā ko-

lektīva locekļi strādā visā šķiedras ieguves tehnoloģiskajā līnijā no mērcēšanas ceha līdz gatavās produkcijas šķirošanai un pakulu presēšanai ķīpās;

— Zoja Valaine, Marija Reča un Antopina Gavare tikko beigušas šerbeta un piena irisa vārišanu, salējušas formās, lai atdzīst un sacietē, lai varētu sūtīt uz veikaliem pircējiem.

Viņi ir jaunie

Rajona augstu piena izslaukumu meistarību klubā «Pīnīneite» darbojas jauniešu sekcija. Tajā jau vairāk par trim desmitiem centīgu darbinieku. Pārsvārā jaunas sievietes un meitenes, bet starp viņām šajā sekcijā arī divi stipri dzimuma pārstāvji — Artūrs Zelvis no Raiņa kolhoza un Māris Daugavietis no kolektīvās saimniecības «Zelta vārpa».

Mūsu fotoattēlā ir tikai neliela daļa no kluba «Pīnīneite» jauniešu sekcijas pārstāvēm. Tās ir Veneranda Snorniece no kolhoza «Nākotne», kura slauc turpat trīs desmitus brūnaļņu un no katras pērnajā gadā ieguvusi vairāk par 3 800 kilogramiem piena. Natālija Klindzāne strādā Lenina kolhozā, arī viņas grupā 29 govīs, taču tās pienīgākas — pērn no katras izslaukts pa 4 515 kilogramiem piena.

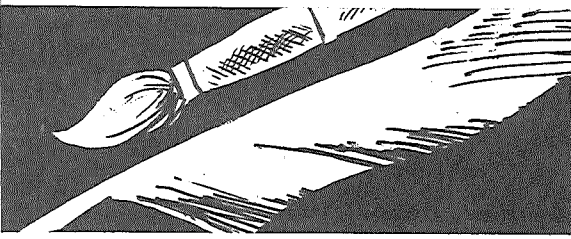
Āgrofīrmas «Sarkanais Oktobris» kolhozā strādā Kira Baikova un Valērija Ksendzova. Kiras grupā 54 govīs, vidējais izslaukums no katras ir 4 184 kilogrami, bet Valērijas — pusimta, tur no vienas brūnaļņas iegūts pa 4 498 kilogramiem piena.

Vēsma Ciša strādā Rožupes kolhozā, viņas saimniecībā 25 aprūpējamās Latvijas brūnās govīs, vidējais izslaukums no tām — 3 474 kilogrami. Tāda pat grupa nodota arī Verai Poplavskai K. Marksa kolhozā, vidējais izslaukums — 4 814 kilogrami. Valentīna Opolais M. Gorkija kolektīvajā saimniecībā strādā ar grupu, kurā 47 govīs, vidēji no katras izslaukusi pa 4 650 kilogramiem piena.

JAUNRADES

LAPPUSĪTE

Antons Kūkojs

Izdevniecībā nodevis trešās savas grāmatīņas manuskriptu. Tajā viņš tāpat vēl turpina aizsāktu māla un podnieka tēmu, bet lielāko tiesu parādās jau nedaudz citā ampluā. Mazlietīn paverot nākamās grāmatas vāku, sniedzam dažu dzejoļu pirmpublicējumus.

Muna volūda

Munai volūdai ir rudzu zoles zaļums,
I dzeivs vēl sēkliniķis, nu ko jos sakņu pynums.
Munai volūdai ir padebešu zylums,
I dzeivs vēl garaineits nu vorda syltumeņa.

Munā volūdā ar mani runoj zeme,
Cyukst pricu smildzeņa, dveš spēku ūši vaci;
munā volūdā i yudiņš dzērķsteigš stosta,
kaļ naizsolstūšu tū dora olūteņi.

Munā volūdā i bite, jēreņš, cēiruljs
pa kaidam bolsam dažbreid pīmat klotu,
I ļaužu gavīles, i nūpyutās, i sopēs
Vyseļstynokūs vordus jīmā montojušas.
Ar cytom volūdōm var pībozt sveļtai kešas,
Naudas moku, veikšu, ceļam sītu,
Bet sirds viņ taidai volūdenai klausā,
Kū kotram mocējuse mīlesteiba eista.

Reita zvaigzne

Vyspyrms por Sīnupi, por vacū sērnu Ludzu,
por muna Olksna myglis pologim
Reita zvaigzne, kaļ kaidu svēteību šķīz blozmi sovu,
Un tod tik mūstās Reļgas tūrnūs zvoni,
un tod tik dimd, to tenorā, to basā,
to smolkskaneigā vara šķindūni.
Tys Reļgā vyss, pi Sīnupes, pi Ludzas,
pi muna Olksna (lobok narunot),
Viņ gailēts dažs tik klīvēnā uz loktas
raun acaspērs, bet voi kas jū vairs dzērd?
Reita zvaigzneit, diņa stundnicēn,
tod vysmoz pošai tev josok strīnškinot!

— Ai, kiulys bērnen, pārnos vystas col,
Kaļ Reita zvaigzneit itū prasēt dreiksti?
Ja nav kas dzīd, kas ļļauņ pa bizū myglu,
ja izkapsstreiķeļsonā vairs natūp skaneļgs reits, —

tu pats, tu pats pi vysa oplom vainēigs —
seņ alzmērs reizūs reita tykumu.

Nu glāmoj maizi, sojoku par cysoņ,
jyudz zyrgu zanyuškos, kas pošam rūkos tryukst,
slaveļ sīveņu, ka nadzymdynoj bārnus,
Kļoj seņču gorim vītu paceplī —
tai palykdams kaļ lela tukša buca,
kas gon vēl reib, bet dyunos trupēksnis.

Nā. Reita zvaigzne natur ļauna prota.
Jai vysī vīnaldi, jei vysim lobu vēl:
I aizmygušim, laižūt pošmi porī,
tik ausi nūzvona — Laiks celtīs, mūst.
Laiks acamūst nu mūrģa, bezjēdzeļģol
Sasapūstīs lelom gaļdeļbom,
Laiks nūkratēt nu placim lostu lyģu.
Vyļta nēšus, glaimu recekļus!
Nav toļi sauleite, tepat aiz meža zyļo,
aiz Sīnupes, aiz Ludzas azarim.
I kod jei lēks, tiks pyrmals syltums jyusim,
i pyrmo cereiba, ka dīna loba byus.

UZSPĪSTO NAVEIKLEIBA

Lai arī kopš 1917. gada
visi latviešu novadi oficiāli
apvienojās, joprojām vis-
mazāk saprasta un cienīta
ir bijusi Latgale un tās
laudis.

Kaut debeszylums acīs,
kaut sirdī Latgola,
bet kaunejūs jau sacēt:
— Ai mīlo, dorgo motī!

Tys, kam var liktīs
brīsmēļgs,
tys, kam var protus ļaukt,
ka latgališa asnī
ir drusku seņoiks raugs.

Voi myuszeme tai sauktūs,
i pošī — «latviši»,
ja, kod tod vacūs laikūs
kaids nabyūt spolvu tvērs,
i Irakstējs: «Sai saulē
ir letīģolu cilts

pi Daugovys, pi Gaujis,
pi Rāznys, Olyuksta.

Ji cytā vordā «leti»;
jīm vysa sova gon —
ir Jersika jīm Vysvolds,
i tolok — Tolivolds.

Viņ pēčok gojušs voci,
i vysus kristējušs,
tod pūļi, zvīdri kovušs,
leidz krīvi porjāmušs.

Kas padeveļgs, tam sokys!
Kam spīts, tū sīkstā bozt!
Seņ zemgali pi leišim,
i mēris kuršus gozs...

Gryuts libišim, jūs Kaupo,
kaļ jārus tērgā dzīņs,
i sēļim, kas pa storpu
storp čudim, augštājšim...

Tai septensymti godus
kaļ pa mūrģim brystis;
viņ latģals, lai cik komoits,
vēļ soka: — Laiks nav
kristī!

Kauļ pats, kaļ slika molā
dzīļ dziļi Izaracs,
i golvu naciš cyļoj,
i naciš cytim tic;

bet izdzeļvojs i dzeļvoj,
i reizem ūsys grīž:
— Kas dreikst te mani
nivot,
as tautys pirmys spēš!

Lyuk, tei to eisto lyģa
na vīnam budžam viņ:
— «Sīs bogotoiks, šīs
dižoiks,
šam gūds i Tāvaiņai!

A še, kur bejs, kur nabejs,
eistam gruntinīkam,
dūmoļ blokus sēstīs,
kaids bobuls, pušvysts,
šķeists?»

It laiks, tak laika upes,
i daždin palik baļ,
ka tys, kam svešs sovs
upers,
var cytu krystā kaļti!

na kaids to, kur to dzīd:
Jo loboik tukša vīta.
«Cyuļi mani šovūšs
ar zoģtom pištolem...».

Kaut debeszylums acīs,
kaut sirdī Latgola,
Es, pošapzīņis mūceits
i seņču porodu,

gon lauzūs literāri,
bet jūtūs naveikli,
ka kaču, saucūt «Kakis»,
šķit, mēle pušu lyuzi.

Vladimirs Levi

I
Вечная мерзлота обняла
меня
«Жди» — услышалось.
Льдиной застыло эхо.
II
Дай познать тишину
в склепе моем.
Слышу,
солнце зовет.
III
Куколка в коконе
крылья растит
многоцветные.
Близок полет.
Проснется душа — и
себя не узнает.

1988. gada pēdējā Lite-
rārajā lappusē mēs jau ne-
daudz stāstījām par Mas-
kavas rakstnieku un ārstu
— medicīnas zinātnu kandi-
dātu Vladimīru Levi, ku-
ra grāmata «Nestandarta
bērns» (1. izdevuma tulko-
jums) nesēn iznāca latviski
izdevniecības «Zvaigzne»
apģādā. Viņa darbi tulkti
30 PSRS tautu valodās.
Tomēr šķiet, ka Latvijā
šis autors ir īpaši popu-
lārs, jo te izdoti visu viņa
līdzšinējo grāmatu vai nu
pirmo, vai pārstrādāto un
papildināto izdevumu tul-
kojumi. Arī pēdējais iznā-
kušais darbs «Likteņa krā-
sa» jau leklauts izdevnie-
cības «Avots» nākamo ga-
du plānos.

Tā būs ceturrtā Vladi-
mira Levi grāmata, ko
tulkoju latviski, tāpēc var-
būt mazliet pašapzinīgi dē-
vēju viņu par savu Auto-
ru. Sajā laikā man ir bi-

jusi iespēja nedaudz lepa-
zīt viņu ne tikai pēc grā-
matām, bet arī tiekoties
personiski un vēstulēs.

Jāteic, ka tā ir spilgta,
pretrunīga un daudzpusīgi
apdāvināta personība. Īpa-
ši tuva un mīļota no visām
mākslām viņam ir mūzika.
Būdamis pēc profesijas psi-
hoterapeits, viņš to izman-
to arī savā ārsta praksē.
Ļoti interesantas un ta-
lantīgas ir viņa muzikālās
improvizācijas uz klavie-
rēm, par tikko iepazītiem
cilvēkiem. «Ieplīsušām
dvēselēm» viņš velta arī
skandārus — vēlējumus,
par kuru harmonizējošo
iespaidu, tāpat kā par V.
Levi hipnotizētāja un tele-
pāta spējam, pārļiecinājies
ne viens vien viņa pa-
cients.

Tomēr galveno laiku
paņēmu literatūra. Arī paš-
laik V. Levi raksta jaunu

grāmatu, kuru pēc tradīci-
jas latviešu valodā nosacīti
varbūt varētu tulkot šādi:
«Atrast sevī Brīvību»
(Искусство быть свобод-
ным). Pat viņa zinātniska-
jā daiļliteratūrā rakstnieks
un dzejnieks arvien uzstā-
jīgāk pieprasa savas tie-
sības, iegroģojot ārstu psi-
hoterapeitu. Ir jau gatavs
dzeļoļu grāmatas manu-
skripts — «Hipnotizētāja
greksūdze». Pēdējā laikā
viņš radījis pats savu lirisku
meditāciju žanru, kuras
nosaucis par mnēmām (no
grieķu vārda «mnēmos» —
atmiņa, zīme). Pēdējā vē-
stulē rakstnieks stāstīja, ka
martā, atpūšoties Dubultos,
regulāri lasījis LTF izde-
vumu «Atmoda» un viņam
iepatīcies šis latviešu
vārds. Tāpēc vienu no sa-
vām mnēmām viņš nosau-
cis «Atmoda», kuru te
publicējam.

L. LAUCE

AUSMAI PORMALEI — 50

Ausma Pormale (1939. — 1979.)
savās četrās dzeļoļu grāmatās at-
klāja mums savu savdabīģo domā-
šanas veļdu, aicināja ielūkoties dzi-
ļāk dabā, saskatīt un novērtēt to,
kas mums apkārt. Skaļstums, pēc
kura tiecas cilvēks, nekad nav iz-
sappojams līdz ģalam.

Augstākīe literatūras kursi Mas-
kavā allaž aicināja uz ļaunīem ap-
vāršņiem. Tos Ausma Pormale aiz-
sniedza ar saviem oriģinālākajiem
dzeļoļiem. Viņa nekad neaizmīrsa
savu ļaunības sapņu agros rītus
pie Daugavas un vidusskolas ģadus
līvanos.

Jau pēc dzeļnieces nāves iznāca
piektā grāmata «Zvaļģņu krusts»,
bet atstātā ļiterārajā mantojumā
ir vēl nepublicēti darbi.

KRASAS

Brūnsarkana, kaparsārta,
Tumšā samta virvē kārtā,
Lauku puķe kapa puķei
Pusē dzīva mēļi rāda:
— Kam tu ziedi? Kas tu tāda?
Kāpēc tev tik bāļa āda?
Dzīves puķe, nāves puķe
Kīvējas kā vieģlas skuķes.

I. Zeberīņš ir ar mums

Slavenā zīmētāja un iemīļotā
bērnu grāmatu ilustratora Indri-
ka Zeberīņa vārds iegājis Latvi-
jas tēlotāģas mākslas klasikas ap-
cirknos. Viņa pašā vairs nav

starp mums, bet tēli, ko radījis
ar savu filigrāno uztveri un
mākslinīeka aso skatīenu — ir
palikuši un dzīvo. Tos viņš ad-
resēja savam laikam un savai
paauzdei, tomēr tie ir aktuāļi arī
mūsu pārbūves kraso pārmaiņu
laikmetā.

Daudz interesantu viņa darbu,
tajā skaitā grāmatzīmju, savācis
labs mākslinīeka daiļrades pazi-
nējs Valdemārs Ancītis (dzīvo
Saldū), ar kura daģiem darbiem
mūsu lasītāģiem jau bijusi izde-
vība iepazīties. Ar viņa starp-
niecību varam parādīt arī mūs-
dienīģo I. Zeberīņu.

Ja pasaulē dzīvo viņa varoņi,
tad dzīvs arī to autors.

A. MEZMALIS

Jaunais Ceļš

PAVASARA rūpes neiet secen ne lielajiem — kolhoza tūrumiem, ne mazajiem — piemājas laucīņiem. Jau ziemā, par to domādams, dažs labs pensionārs atlicina pa rublītīm no savas ikmēneša trūcīgās pensijas, lai aprīli — maijā būtu par ko samaksāt izpalīgiem dārzīņa apstrādē. Pašam spēka maz, bet kā tu iztiksi bez zemes, ja visu mūžu esi to kopis, ja skaidrs — ar vecuma pabalsta naudiņu vien galus nesavilksi.

Cik nācijas tikties ar cilvēkiem, tik visur — šogad gan, tiesa, mazāk — dzirdētas vaišanas tieši par piemājas zemes apstrādāšanu. Jau pieminētie pensionāri želojas:

— Vai patiešām ar darba mūžu neesam nopelnījuši, lai nav desmitām reižu jāstaigā pie brigādera vai iecirkņa priekšnieka un vēltīgi jādiedēle palīdzība? Vīņiem rūpju daudz, skaidrs, aizmirstas jau tāds vecs prauls, no kura vairs nekāda labuma, tikai liekas rūpes. Bet mums taču arī kaut kā jādzīvo...

Savukārt slaucējas nesena jā sapulcē:

— Vai tad nevarētu nokārtot tā, lai mums nav nez cik reižu jāstaigā uz dispečerpunktu, prasot traktoru zemes apstrādei? Ceļamies no rīta trijos, tad uz fermu, bet pēc tam nav vairs kad apūsties, jāiet atkal par savu piemājas zemi atgādināt. Domā tik par pensionāriem, bet par mums, kam tik gara un grūta darba diena, nav, kas padomā.

Melioratori oktobrī agrofīrmas arodbiedrības pārskata konferencē, kad bija aktuāla rudens aršana un mēslu vešana, arī izteica savas pretenzijas:

— Strādājam kolhoza laukos, bet nejutām, ka arī mūs uzskatītu par kolhoza biedriem. Piemājas zeme paliek nearta, mēsli neizvesti...

Kolhoza speciāliste, jauna, vientuļa sieviete, kādā reizē pērnruuden bija novesta līdz asarām: veselu dienu Preiļos, kur viņa dzīvo, bija pārgaidījusi pasūtīto un apsoltu kūsmēslu kravu. Profesionālie pienākumi palika nedarīti...

Problēma acīm redzami ir ļoti akūta. Cik nervu šūnu, cik enerģijas saglabātos, ja cilvēkiem nenāktos nevajadzīgi šķiest laiku un spēkus elementāru kolhoznieka dzīves jautājumu risināšanai! Ar skaudību izlasīju Bauskas

rajona agrofīrmas «Uzvara» informatīva biļetenā «Uzvarietis» 1988. gada oktobra numurā:

«Aicinām visus mazdārziņu īpašniekus novākt ražu līdz 20. oktobrim! Pēc šī datuma agronomiskais dienests organizē dārziņu aparšanu».

Tātad tur nevis cilvēkiem vairākkārtīgi jāiet un jālūdzas, bet gan viņus aicina sagatavot darbalauku organizētai zemes apstrādei. Bet ar skaušanu vien pašiem līdzēts nebūs...

Paģājušā gada augustā notikušajā Riebiņu ciema padomes sesijā izpildkomitejas priekšsē-

Labāk būtu visiem

dētāja Aina Tumašova un deputāts Anatolijs Sabanskis izteica priekšlikumu par nelielas brigādes organizēšanu pavasara un rudens darbu periodos ciema lauku piemājas zemes apstrādāšanai. Pagaidām šī iecere vēl isti nav realizēta. Kaut arī kolhoza pāraugstatūtu projekta 61. pantā ierakstīta šāda jauka doma:

«Kolhozs rada vajadzīgos apstākļus kolhoza biedru un citu pilsoņu personiskās palīgsaimniecības attīstībai, sniedz palīdzību zemes gabalu apstrādāšanā, nodrošina ar mēslošanas līdzekļiem, augu aizsardzības līdzekļiem, sēklām un stādāmo materiālu, lopbarību un ganībām, lopu un putnu iegādē, agrotehniskajā un zooveterinārajā apkalpošanā, kā arī sarāzotās produkcijas realizācijā un pārstrādē.»

Tagad, kad jaunā ekonomiskā pieeja pārtikas programmas realizēšanā orientēta uz personiskās iniciatīvas attīstīšanu lauksaimniecības produkcijas ražošanā, saprātīgiem kopsaimniekiem būtu jādomā, kā to rosināt savās mājās. Bet, ja laudis zina, ka pat pie zemes sastrādāšanas tehnikas tiks vien tad, kad citur jau sāk gaidīt ražu, viņu entuziasms krietni saplok.

Ir vēl viens aspekts. Ja šādā specializētā brigādē varētu iesaistīt arī dažus spēcīgus cilvēkus, kas būtu ar mieru tos dārziņus, kuros ar traktoru grūti apgrozīties, apstrādāt ar zirgu, tad kolhožs pamazām sāktu risināties vēl viena problēma: palielinātos aktīvi izmantojamo darba zirgu skaits.

Kā izrietēja no sarunas ar zirgkopības zootehniķi Borisu Fjodorovu, tagad ir tā: fermās daudz jaunu iebrauktu zirgu, taču viņi stāv stallī bez darba, jo nav vēl iemācījušies iet vaģā. Treneriem šim darbam laiks nav ierēķināts, viņi tāpat ir pārslōgoti. Vecie vīri, kas ar zirgiem raduši strādāt, šos kumelus neņem, jo nav vairs spēka valdīt. Bet jaunie neņem tāpēc, ka mūsdienās daudz pierastāk kļuvis vadīt traktoru, zirgs ir «tehnika», kas prasa pavisam citu, neapgūtu pieeju. Un tā nu vecs, paklausīgs kleperītis pirms laika beidz savu mūžu, jo lauku darbu sezonās viņš tiek neganti, nežēlīgi ekspluatēts, kamēr jaunie «kolēģi» dižājas stallī. Ja tā turpināsies, drīz paliksīm vispār bez zirgiem — zemes apstrādātājiem.

Agrākajos laikmetos arāja darbs bija tas grūtākais, bet arī godpilnākais. Ja kolhozā atrastos cilvēki, kas visu labā ūnemtotos arāju — jauno zirgu «darbaudzinātāju» pienākumus, viņiem, protams, pienāktos kārtīga dubultmaksa — gan no kolhoza, gan no piemājas dārzu īpašnieku puses.

Jācer — uz neatgriešanās pagājuši tie nelāgie laiki, kad cilvēki samierinājās ar ielgišu un bezcerīgu sukstīšanos par elementāri nenokārtotu sadzīvi. Ir vienkārši jāiet un jāmēģina to nokārtot, un tad nereti izrādās, ka sarežģītāks ir vienkāršāks, nekā liciet, atstājot visu pašplūsmā. Arī piemājas zemes sastrādāšanā var un vajag ieviest noteiktu sistēmu, kas būtu izdevīga gan kolhozam, gan individuālajiem zemes lietotājiem. Kādam tikai jāuzņemas šis samilzušās problēmas risināšana. Tas, protams, nebūs vienkāršs, toties svēties un valadzīgs veikums, kas ietaupītu pašu galveno — cilvēku enerģiju kopdarbam kolhoza dūvās, fermās, kantorī, skolā, kas būtu arī mūsu praktiska pateicība tiem, kuri kolhozam atdevuši savu spēka gadu sviedrus.

M. AUSTRUMA

Māja uz salas

Ir tāds nostāsts: kādreizējai bagātajai Latgales novada pārvaldniecei bijušas trīs meitas. Vecāko saucaši par Rozi, vidējo — par Lūciju, bet jaunāko — par Mariju. Katrai no māsām māte uzdāvinājusi pa pili. Par Rozes māju kļuvusi Rozītēna, Rēzekne, Lūcijas — Ļucina, Ludza, par Marijas — Marienhausena, Marnauza, Viļaka. Šī pils bijusi uzcelta uz salas ezerā.

Bet ko par to stāsta 1931. gada periodiskie izdevumi?

Visvecākās ziņas sniedzas līdz trīspadsmitajam gadu simtenim. Pirmatnējais nosaukums Viļaka pārdēvēts 1293. gadā un dots Marnauzas vai Marienhausas vārds. 1293. gadā Rīgas arhibīskaps Jānis de Vehte uz Viļakas ezera salas uzbūvēja klosteri, nosucot to par «Marijas māju», latviešu aizbildnes vārdā (vāciski «Closter zu Marienhaus»). Tā dibinātājs arhibīskaps Jānis II de Vehte valdīja 1286. — 1294. gados. Tajā laikā arhibīskapam piederēja garīgā un laicīgā vara.

XVI gadsimtā septiņpadsmitais pēc kārtas Rīgas arhibīskaps Kaspars Linde, būvniecības cienītājs, savas valdīšanas piecpadsmit gados (1509. — 1524.) savā diecēzē uz cēla daudzas celtnes. Linde pārbūvēja arī Marienhausenas klosteri, padarīja to greznāku un lepnāku. Kā jau minēts, tas atradās uz salas. No tās līdz krastam Linde uzbūvēja tiltu, kura atliekas skaidrās dienās vēl tagad var redzēt ezera dibenā — balķu galus.

Vēlākie valdnieki Marienhausenas klosteri pielāgoja militāriem mērķiem un pārvērtā par pierobežas cietoksni. Pēdējais Rīgas arhibīskaps Vilhelms un laicīgais valdnieks Gothards Ketlers daļu no savām plašajām zemēm atdeva polu karalim Sigismundam Augustam, lai nenonāktu Maskavas atkarībā. Tajā 1559. gadā tika atdotas Marienhausena, Daugavpils, Rēzekne un Ludza. Sākumā tā bija kā atlīdzība par palīdzību karā, bet ar 1562. gadu Infantija (tā tolaik sauca Latgali) tika pievienota Polijai kā tās sastāvdaļa.

1569. gadā Maskavas karaspēks ielenca Marienhausenas pili. Tās aizstāvji bija tikai leiši, pils karaspēka komandieri bija divi drosmīgi brāļi Aleksandrs un Jānis Polubinski. Varonīgie leišu karavīri atvairīja aplencējus un aizdzina līdz Izborskai, kuru ieņēma triecienā un sagūstīja daudz ļaužu, starp tiem arī pašu vadoni Naščukinu. Maskava tomēr nesamierinājās ar zaudējumu, 1577. gadā krievi no jauna ieņēma Marienhausenu un stipri nopostīja, iedzīvotājus saņēma gūstā un aizveda uz zemes iekšieni.

Polu karaļa Stepana Batorija laikā, noslēdzot mieru ar Krieviju, 1582. gadā Marienhausena tika atdabūta, bet bija stipri nopostīta. Tūlīt pēc tam to sāka atjaunot un nodibināja Marienhausenas starastiju. Stārasta pastāvīgā rezidence atradās pili.

J. JEDUSS

Kad pumpuri ir vaļā...

Ar pirmo atvērušos pumpuru un pirmo jautro lapiņu, kura izspraukusies no sava šūpulīša, mūs sveicina un godina pavasaris. Ilgi gaidītais skaistulis izdalīo un padara mīļāku ne tikai dabu, vien, bet arī tās mīļāko bērnu — cilvēku. Kā neaprakstāma mūzika skan putnu dziesmas lapotnē, kas kļūst aizvien zaļāka, kokos un krūmājos, uz ievu smaržīgajiem balto ziedu ķekariem, kas kā līgavu tērpj ieliksimo sirdis. Pāršalc pāri visam maigs silts lietutiņš, izklist mākoņi, — un viss visapkārt iemirdzas pēc tādas mēzgā-

šanas. Arī tu, cilvēk, pats pret savu gribu jūti, ka nez no kurienes pavairojušies spēki, it kā no pleciem novēlusies vairāku gadu nasta, un tu esi kļuvis jaunāks.

Bet pavasaris virmo visapkārt, dzen visus rīkoties, veidot ko, radīt. Vai maz iespējams noturēties pret šo nepārvaramo spēku? Nav vis. Cilvēks padots tam. Un tas ir brīnišķīgi! Tāpēc jau mēs arī esam cilvēki!

Mūsu ārštata autoru **BOLESLAVA KIVLENIEKA** un **GUNĀRA VILCĀNA** fotoattēli.

Jau saule riet aiz tumšām egļu sienām, Sarkst padebeši, vakars kalnos zvana...

Apsveikums

Cienījamā V. STARICENOKA!

Jūsu dzīves jubilejā sveicam kā cienījamu Riebiņu vidusskolas pedagogi, kas jau ilgus gadus audzina ciemata jauno paaudzi, sveicam arī kā ilggadīgu mūsu kultūras nama etnogrāfiskā ansambļa vadītāju un aktīvu sabiedrisko darbinieci.

Agrofīrmas «Sarkanais Oktobris» administrācija, partijas sabiedriskās organizācijas

Līdzjūtības

Izsakām dziļu līdzjūtību Riebiņu feldšeru un vecmāšu punkta feldšerei Elīvirai Strautmanei sakarā ar TĒVA' nāvi.

Skumstam kopā ar ARSENIJA KOZLOVA tuviniekiem un piederīgajiem, uz mūžu no viņa šķīroties.

Agrofīrmas «Sarkanais Oktobris» administrācija, partijas, arodbiedrības un komjaunatnes komitejas

Izsakām dziļu līdzjūtību JEV-GENIJAI FJODOROVAI—MAK-SIMOVAI sakarā ar TĒVA' nāvi. Riebiņu vidusskolas kolektīvs

Redaktors A. RANCANS

JAUNAIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273 Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofīrma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732

Pasūt. 622 Met. 1100

Iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta iespaidoksnē.